

מעדני אשר

גליון תמו"ז (שנה י')

פרשת בשלח

תהא שנת עשירי גליון

ז"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לטמוע טיעורים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
לאידיש 12-311 ללשון הקודש: 47-111

האם יש חיוב לנקות את השינים בשבת

לפני שיוצא לרשות הרבים שלא יעבור על הוצאה?

בפרשתן ט"ז כ"ט אל יצא איש ממקומו.

הנה בגמ' עירובין י"ז ע"ב דרשינן דכוונת הפסוק על איסור הוצאה.

וכתבו התוס' שבת ב' ע"א וכן עירובין י"ז ע"ב דדרשינן אל יצא עם הכלי ללקט המן.

הנה **איתא במשנה** כריתות י"ג ע"ב, ומובא בגמ' שבת שבת ק"ב ע"א אם היה שבת והוציא אוכלין בפיו חייב על איסור הוצאה.

ובראשונים הקשו: מהא דתנן במשנה שבת צ"ב ע"א המוציא בפיו פטור.

ומתראים: אוכלין שאני שדרך להוציאן בפיו, משא"כ שאר דברים, כך תרצו בתוס' שבת צ"ב ע"א.

יש לחקור האם יש חיוב לנקות את השינים לפני שיוצא מהבית בשבת כדי שלא יעבור על איסור הוצאה או דילמא אינו צריך לנקות.

הנה **במנחת שבת** קונטרס אחרון ס"ק י"א כתב יש לצדד לצאת לרשות הרבים בבשר שבין השינים, יען דהויא מלאכה שאינה צריכה לגופה, וגם הויא הוצאה כלאחר יד, ובצירוף שאין בו כשיעור הוצאה שהוא כגרוגרת.

ומקשה: הרי בגמ' שבת ק"ב מבואר דהמוציא אוכלין בפיו הויא דרך הוצאה בכך.

ומתרא: דהמעין שם בגמ' ובפירוש רש"י יראה דלא מקרי דרך הוצאה בכך, אלא דווקא בהוציא אוכלין בפיו משום שצריך לאכלן בהליכתו, דאז אמרינן דאחשיבה להוצאה זו בפיו, משא"כ בבשר שבין השינים אין שייך סברא זו, ומי"מ היכא דאפשר לנקר הבשר קודם צאתו אולי נכון להחמיר.

ובשמירת שבת כהלכתה פרק י"ח הערה ח' כתב שמעתי מהגאון רבי שלמה זלמן אוירבעד זצ"ל דאפילו ברשות הרבים אין להחמיר אלא בשעה שמרגיש בו ואינו יכול לסבול או מפני הכיעור שנראה לפעמים מבחוץ, דרק אז אפשר דחשיב כרוק שנתלש או כיחו וניעו שעומדין להוצאה מפיו.

וכן נשמע: מזה שלא נזכר בשום מקום שחייב אדם לשטוף פיו לפני שיצא לרשות הרבים, כמו שהזהירו לענין בשר בחלב להסיר את הבשר שבין השינים עין יור"ד סימן פ"ט ס"ק א' ולכן אפשר דהרי זה בטיל לגבי הגוף וצ"ע למעשה.

וכן בשו"ת מנחת יצחק ח"ה סימן ל"ח דן אי מותר לצאת בשבת עם הפירורים שבין שיניו, וכתב להוכיח דמזה דלא כתבו הפוסקים דבכה"ג שאין לו במה לחצוץ שיניו, יש לדקדק שלא לאכול דבר המודבק בין השיניים, משום שמא ישכח ויצא לרה"ר, והאוכל בין שיניו, חזינן דלא חיישינן להכי.

וכתב שם: דאין לפטור משום הוצאה כלאחר יד, משום דכן דרך הוצאת שבין השיניים, וכמשי"כ ברבינו יהונתן עירובין ק"ב על הא דרוק, וז"ל אף על גב דאמרינן בגמ' שבת צ"ב ע"א המוציא כלי בפיו ובמרפקו פטור, לא דמי התם אין דרך להוציא כלים בפיו, אבל הרוק או דברים שדרכם בכך, מחייב חטאת, ובודאי הא דבין השיניים, הוי בכלל דברים שדרכם בכך, ואם היה מתכוון, והיה מלאכה הצריכה לגופה, וגם היה בו כשיעור, היה בזה חיוב חטאת, אבל כיון שאין מתכוון, והוי מלאכה שאין צריכה לגופה, וגם חצי שיעור אין בזה חשש דאורייתא, אבל נכון להזהר בזה, למי שאפשר, לנקר את בין השיניים קודם שיוצא לחוץ.

ובטעם מה שאין העולם נזהרים בזה: נראה לענ"ד דהעיקר בזה, משום שהוא דבר שאי אפשר להזהר בזה כמה פעמים, שהולכין בשבת על סעודת מצוה, או שמתארחים אצל אחרים.

וכן בתשובות והנהגות חלק א' סימן רמ"ו כתב שמעתי בשם האדמו"ר הצדיק רבי זוסיא פורטוגל זצ"ל מסקולען שהדפיס אזהרה לא לצאת לחוץ בשבת עד שינקר בין שיניו שלא יישאר שום שיירי מאכל כלל שראוי לחשוש להוצאה.

אמנם האמת שכמעט אי אפשר לנקר לגמרי, ונראה שאם אין בשיירים חזותא ולא ניכר ולא חשוב כלל, גרע מחצי שיעור ואין בזה אסור, ועיין בט"ז סימן שכ"ו סק"ב דבגוונא שא"א לזוהר ל"ג ביה רבנן בהוצאת המים שעל גופו, ולא דמי לרוק שנתלש עיין סימן ש"ג סי"ג וביאורו"ל שם שנעקר ועומד בפני"ע שמקפיד עליו ורצונו לבלוע שמפריעו כשהוא בפיו וחשוב ולכן אסור, אבל פירורים אלו לא חשובים כלל, וגם אין דרך הוצאה אלא אם אוכלים בתוך פיו ולא כשהם בין השיניים ממש, ולכן לא נהגו להקפיד בזה, ובמלאכת שבת צריך מלאכה חשובה דהיינו מלאכת מחשבת וכאן לא ניחא ליה בהוצאה אין בזה קפידא ובטל לגופו כיון שאינו עומד לנקר להוציא.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרה"ג **מרדכי עבי לאקס שליט"א**

ירושלים

לעילוי נשמת אביו

הרב **אברהם דוד**

בן הרב **יעקב שלמה לאקס ז"ל**

נלב"ע כ' שבט ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הגאון רבי **בערל קרניאול שליט"א**

ר"מ בישיבת בעלזא

לרגל שמחת נשואי בתו תחי' עב"ג

הבה"ח **משה פדר נ"ו**

בנו של הגאון **אהרן פדר שליט"א**

ר"מ בישיבת בעלזא

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת

מכל יוצאי הלציו ויעליה בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הגאון

רבי **חיים אהרן בלייער שליט"א**

מו"צ בירושלים מח"ס חוקי חיים

לעילוי נשמת בנו יקירו

הילד **יניק וחכים**

כמר **רפאל מאיר דוב ז"ל**

נלב"ע ט"ז שבט תשס"ט

ת.נ.צ.ב.ה.

**איזה היתר יש לתת בשבת שירה מזונוות לצפורים
הרי אין מזונתיו עליך?**

מנהג ישראל מובא במגן אברהם אור"ח סימן שכ"ד ס"ק ז' לתת חטין בשבת שירה לפני העופות.

איכא כמה טעמים למנהג זה:

- א. משום שהעופות אמרו שירה בים, ולכן בשבת זו שקורין את השירה נותנים מזונות לעופות, כך כתב בספר תוספת שבת אור"ח סימן שכ"ד.
- ב. מקובל דכאשר אמר משה רבינו ע"ה ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי שבת לא יהי בו, רצו דתן ואבירם ברשעתם להכחיש דברי הנביאות של משה רבינו, פיזרו מן המן שבידיהם על פני המדבר בליל ש"ק, ואמרו אל כל העם, צאו וראו שנמצא מן על פני השדה, ויצאו מן העם ללקוט ולא מצאו, מפני שהצפרים היו אוכלים זאת קודם שבאו, וזה שנאמר "ולא מצאו", שלא מצאו מה שהניחו, כי לשון מציאה נופל על דבר שהיה לו ונאבד ממנו, מובא בפרדס יוסף בשם רבי מאיר מפרמשלאן זצ"ל.
- ג. הוא במקום צלוחית המן שצויה הקדוש ברוך הוא למען ידעו דורותיכם וגוי שידעו שהקב"ה ממציא מזון לבוטחים בו, ועל כן עתה בעוונותינו שנגזר צלוחית המן עושים זכרון אחר ע"י זריקת מזון להצפורים להורות לישראל שנמשלו לצפורים שהקב"ה יזמן להם מזונותיהם, כך כתב בספר אור פני משה פרשת בשלח.

אבל במגן אברהם אור"ח סימן שכ"ד תמה על מנהג זה: וז"ל ואינו נכון שהרי אין מזונותו עליך.

וכן פוסק המשנה ברורה שם ס"ק ל"א: שאסור לתת מזונות לצפרים בשבת שירה.

ובספר תוספות שבת שם כתב: אפשר דכיון שנהגו כן לשם מצוה דמרגלא בפומיהו שהעופות אמרו שירה בים, לכן אין להקפיד בכך, וכח"ל כתב באליה רבה בשם מעדני יום טוב בסוף סי' שלה דהא דנהגים בשמחת תורה לפזר פירות, והנערים מלקטים ונותנין לסלים, דאסור לעשות כן משום דהוי עובדא דחול כמבואר שם, היינו דכיון שעושיין כן לשמחה לא הקפידו בכך, א"כ אפשר דה"ה נמי לענין זה, וכן כתב המהרש"ם בדעת תורה אור"ח סימן שכ"ד.

ובערוך השלחן כתב: יש מתרעמים על מה שהמנהג בשבת שירה לזרוק חטין לפני העופות והרי אין מזונותו עליך, אבל נ"ל דמנהג ישראל תורה, שהרי אין אנו טורחין בשבילם אלא בשבילנו דמרגלא בפי ההמון שהעופות אמרו שירה על הים ולכן אנו מחזיקין להם טובה וא"כ הכוונה כדי לזכור שמחת שירת הים ולית לן בה, ויש מי שכתב כיון דכוונתנו לשם מצוה מותר.

ובמקור חיים אור"ח סימן שכ"ד כתב דדוקא כשנותן לפני הבהמות אז ניכר דטרח בשבילן, משא"כ כשמניחן בחלון אז אינו ניכר לכן מותר.

ובאשל אברהם להנהי"ק מבוסטאטש זצ"ל אור"ח סימן קס"ז כתב שבשבת שירה נהג לשלוח ע"י קטן לתת חטין לפני העופות.

ובספר נמוקי או"ח להרה"ק ממונקאטש זצ"ל תמה על המג"א, מדוע יגרעו העופות והצפורים מהכלבים שמתיר המג"א משום ורחמיו על כל מעשיו, והרי לאו דוקא בכלבים כתיב כן וגם בני כרכושא שלא היה צורך בהם אמרינן בגמ' ב"מ פ"ה דרבי אמר עליהם ורחמיו על כל מעשיו כתיב, ופשיטא דשאר עופות יש מצוה לרחם עליהם ומעורר ע"י רחמי שמים למעלה, וכן לא גרע מנתינת מזון לנכרי דמותר מפני דרכי שלום, ומסיים דלאסור דבר זה אין שום טעם וסברא דגם נפש היפה יכול לסמוך על הע"ש דמתיר בימות החורף וגם הר"ן ס"ל כן, ובפרט בשבת שירה דמנהגן של ישראל תורה.

**על מה שמכו העולם שלא לנגב את הכוס בשבת
לפני שתייה קפה או תה?**

בפרשתן ט"ז כ"ג את אשר תבשלו בשלו, מערב שבת דבשבת אסור לבשל.

יש להקשות: על מה שמכו העולם בשבת כששותים תה או קפה ושופכים מהדוד שהוא כלי ראשון, ומבשל את המים שבתוך הכוס, ואע"ג דבשול צריך שיעור, מ"מ חצי שיעור אסור, כך הקשה מרן בשו"ת דברי יציב אר"ח סימן קפ"ו.

ומתיר: דיש כמה צדדים לצרף להיתר בגוף הדבר דחצי שיעור אסור בשבת מן התורה איכא פלוגתא גדולה בין אחרונים אם אסור, עיין שו"ת חכם צבי סימן פ"ו עיין אריכות במעדני אשר בשלח תשס"ו.

וכן יש לצרף: דכלי ראשון שהעבירו מעל האש דלהרבה פוסקים הויא רק דרבנן, עיין בדעת תורה למהרש"ם יור"ד סימן ס"ח ס"ק ט"ו שכתב דכלי ראשון שאינו ע"ג האש אינו מבשל כלל, א"כ בפסיק רישא באיסור דרבנן איתא בתרומת הדשן סימן ס"ד, הביאו המג"א אר"ח סימן ש"ד דמותר.

ואפילו לשיטות שפסיק רישא באיסור דרבנן אסור מ"מ כאן דאיכא תרי דרבנן בודאי מותר.

ועוד יש עוד היתר לצרף: ע"פ מה שכתב בשלטי הגבורים ב"פ האורג דפסיק רישא אינו אסור אלא כשעושה רק מעשה איסור אבל אם עושה מעשה היתר נמי ליכא איסורא, א"כ כאן דעושה נמי מעשה היתר מזיגת הכוס, א"כ אינו אסור פסיק רישא.

ובשו"ת אגרות משה אור"ח ח"א סימן צ"ג כתב דצריך לזהר לנגב את הכוס, אבל דעת מרן שאינו צריך.

האם אדם יכול להשביע אדם שעדיין לא נולד?

בפרשתן י"ג י"ט ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השביע השביע את בני ישראל וגו'.

איתא בגמ' סוטה י"ג ע"מ א' הלך משה ועמד על שפת נילוס, אמר לו יוסף, יוסף, הגיע העת שנשבע הקב"ה שאני גואל אתכם, והגיעה השבועה שהשבעת את ישראל, אם אתה מראה עצמך מוטב, אם לאו הרי אנו מנוקין משבועתך, חזינן מזה שמשה רבינו נמי היה מושבע על שבועת יוסף.

הנה קימ"ל יורה דעה סימן רכ"ח ס"ק ל"ה אי אפשר להשביע הנולדים אחר זמן, אבל נדוי וחרם חל על דורות הבאים.

יש להקשות: מהשבועה שהשביע יוסף הצדיק לאחיו להעלות את עצמותיו, ואשכחן דחלה השבועה גם על הנולדים כדמשמע ספ"ק דסוטה בהך דעמד מרע"ה על שפת נילוס ואמר לו הגיעה השבועה שהשבעת את ישראל אם אתה מראה עצמך מוטב ואם לאו הרי אנו מנוקים משבועתך, כך מקשה בשו"ת בית יהודה חושן משפט סימן א'.

ומתיר: דלא קשיא דהתם השבועה שהשביע יוסף לאחיו לא היתה בסתם, אלא השביעם שישיביעו לבניהם וכמ"ש רש"י ז"ל בפרשת בשלח במה שכתוב השבע השביע את בני ישראל וז"ל השביעם שישיביעו לבניהם ע"כ ור"ל דכל אב משביע את בנו הילוד כבר, אבל באמת השבועה של יוסף לא חל על משה.

וכן בתורה תמימה בפרשתן: כתב דממה שהוכרחה המכילתא לדרוש דהשביע את בניו שישיביעו לבניהם, ראיא דאין שבועה חל על הנולדים.

מדוע הנשים אמרו שירה רק על זה שהסוסים טבעו בים?

בפרשתן ט"ו כ"א ותען להם מרים שירו לה' כי גאה גאה סוס ורכבה רמה בים.

יש להקשות: מדוע הנשים אמרו דווקא שירה על זה שסוסי פרעה טבעו בים, ולא אמרו שירה על גאילת עצמן, כך מקשה החתם סופר שם, וכן בתפארת יהונתן, וכן בדברי דוד לטורי זהב.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה שכתב במזרחי וכן בדברי דוד לטורי זהב דאיתא במכילתא על הפסוק ותען להם מרים "מגיד הכתוב שכשם שאמר משה שירה לאנשים, כך אמרה מרים שירה לנשים, והמכוון מדבריהם, לפי דעתי הוא, להודיע שלא הפסוק הראשון בלבד אמרה מרים עם הנשים, אלא כשם שאמר משה כל השירה כלה לאנשים, כך אמרה מרים כל השירה כלה לנשים, אלא שהכתוב קצר וכתב הפסוק הראשון ממנה, והשאר סמך על השירה הנזכרת, לפי הנ"ל אתי שפיר, מעדני אשר.

ב. הרי כל המטרה של יציאת מצרים זה היה כדי לקבל התורה כמו דכתוב בפרשת שמות פרק ג בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה, אי"כ בשלמא הגברים אמרו שירה על הצלת עצמן דהם יקבלו את התורה, אבל נשים לא רצו לשמוח ולומר שירה, שהרי הם לא קבלו את התורה ובלי תורה מה השמחה, אבל כשראו שסוסי פרעה טבעו בים, נתקשו הנשים מדוע נגזר מיתה על הסוסים מה עשו הסוסים, הרי רק המצריים עשו צרות לישראל ומדוע נענשו הסוסים, אלא מזה דחזינן שנענשו גם הסוסים רואים שמי שמסייע לשני הוא כמו שהוא עשה את הדבר, ולכן הסוסים שהם סייעו למצרים שהרי המצריים רכבו עליהם לכן נענשו, וכשראו הנשים את זה התחילו לומר שירה, דגם לנשים כתוב בגמ' שמקבלים שכר בגלל שהם מסייעים כמבואר בגמ' ברכות י"ז ע"מ א' וכן סוטה כ"א אמר ליה רב לרבי חייא נשים במאי זכיין באקריוי בנייהו לבי כנישתא, ובאתנויי גברייהו בי רבנן, ונטרין לגברייהו עד דאתו מבי רבנן, אי"כ נמצא דמסוסי פרעה ילפינן דלנשים יש נמי חלק בתורה, ובה מובן מדוע כתוב "ותען" להם מרים דלכאורה קשה מי שאל אותם שאלה שהיה צריכים לענות, אלא שהגברים אמרו לנשים שאין להם לומר שירה כיון שהם לא שייכים בתורה, על זה ענתה להם מרים שירו לה' אנו כן יכולים לומר שירה, משום דמסוסי פרעה חזינן שמי שעוזר לשני הוא כמו השני שעושה את הדבר, כך תירץ בפרדס יוסף בפרשתן בשם הבית יצחק.

ובזה מסבירים המפרשים: הא דכתוב בשיר השירים א' ט' "לססתי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי" דלכאורה קשה מדוע דמותה האשה לסוסי פרעה, מה הדמיון אלא דהכוונה לומר דכמו שסוסי פרעה נחשבו כמו המצריים ממש כיון שסייעו אי"כ רעיתי שמסייעת בבית לגדל את הילדים ועוזרת לבעל הוא כמו שלמדה בעצמה, כך כתב הפני מנחם בספרו.

ג. לאנשים היה ההצלה נס, כי לא היה להם זכות להינצל, רק בשביל נשים צדקניות נגאלו, אבל בנשים היו בידם זכות, אי"כ עיקר הנס היה להם טביעת מצרים, ולכן שררו רק על טביעת מצרים, כך תירץ בתפארת יהונתן בפרשתן, עיי"ש עוד כמה תרוצים.

ד. כיון דלא גזרו להשליך, רק את הזכרים ליאור, אי"כ מסתמא ראו שאין הבנות לוקים במים, לכן לא היה להם לומר שירה על שניצלו לכן לא אמרו שירה על גאולת עצמן, רק על זה שסוסי פרעה טבעו, כך תירץ בתפארת יהונתן בפרשתן.

האם יש חיוב לומר שירת הים בכל יום?

בפרשתן ט"ו א' אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת.

יש לחקור האם יש חיוב לומר שירת אז ישיר בכל יום או דילמא אין חיוב.

הנה האור החיים הקדוש בפרשתן כתב: דלכן כתוב אז ישיר לשון עתיד, לרמוז שמצוה לאומרה תמיד וקבעוה בתפלת שחרית בכל יום.

וכן בחזקוני כתב "ויאמרו לאמר" אמרו לאמר לדורות, להנהיג שיאמרו שירה זו תמיד בכל יום.

ובאבודרהם ברוך שאמר ופסוקי דזמרה כתב שתקנו לומר ויושע ה' ושירת הים, והוא זכר ליציאת מצרים.

אבל בטורי אבן מגילה י"ד ע"א כתב: דשירת הים זו הוקבע חובה לדורות אלא לשעה בשעת הנס לחוד אמרוהו.

ובמחזור ויטרי סימן רס"ה כתב דעו כי שירת הים היה מנהגינו מנהג כל קהל רומא ומנהג כל קהילות אשר סביבותינו, ומנהג כל קהילות אשר בספרד מיום גלות ירושלים ועד עתה לומר כל השנה כולה בכל יום ויום זולתי תשעה באב בלבד, שאין אומרים אותה משום אבל, וכן בבית האבל אינו אומרים אותה כל שבעה ימים, ומנהג אבותינו תורה היא, ובכמה מקומות אמרי רבותינו בתלמוד ארץ ישראל מנהג מבטל את ההלכה, וכל שכן דבר זה שאין הלכה סותרת ואין לו זכר בכל התלמוד, ושהנהיגו רבותינו לאומרה יען כי הזמירות חובה היה עלינו לאומרה בכל יום דא"ר יוסי יהי חלקי מגומרי הלל בכל יום.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א ברקולין א' לאו שאין בו מעשה. לא תוסיפון לראותם עוד עד עולם י"ד י"ג, והנה ברמב"ם פ"ה ממלכים ה"ה ואין לוקין על לאו זה שבעת הכניסה מותר הוא ואם יחשב לישב ולהשתקע אין בו מעשה, וצ"ע דהר"מ פ"ה מניזירות הכ"א דאם קבל נזירות בבית הקברות לוקה על לא תאחר לשלמו שהרי אחר נזירות טהרה והרי כשנכנס לביה"ק ה"ה בהיתר וכשקבל נזירות לא עשה מעשה ובלח"מ כ' דלוקה על מה שאינו יוצא, וא"כ גם כאן הרי לא יוצא ממצרים וילקה על השהיה.

ב. עניני הברכה במן. הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, ומבואר בחז"ל של אחד היה מרגיש בזה איזה טעם שרוצה, 1. וצ"ע האם המדות השתנה, או רק הרגישו טעם לפי מה שחשבו. 2. וראוי זה יהא נ"מ איזה ברכה ברכו על המן קודם אכילה האם כל דבר לפי מה שהיה חושב. 3. וגם מה היה קורה כשחשב על המן טעם פלוני וחבירו עכשיו אבל מזה האם הרגיש את אותו טעם. 4. והאם היה מותר לחשוב בשבת על הטעמים במן.

ג. מחיית עמלק. ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים: האם מקיים מחיית עמלק בגרמא או דווקא בידים. 2. האם המגייר עמלק מקיים מצוות מחיית עמלק. 3. איך הגמ' בבי"ב עושה עמלק לסימן בגמרא הרי נצטוינו שלא להוכיח שם עמלק כלל.

ד. חידה: איך יתכן איש שיהיה חצי כהן?

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה. אפילו לשאלה אחת תובה את השולח להיכנס לתגולה על סך 100 ₪.
 2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מנדיל את סיכויי בהגרלה.
 3. כל חודש, בראש חודש תערוך הגרלה בין כל השולחים, הוזהב ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
 4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
 5. שימו לב: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077-558617 או במייל meir.s1000@gmail.com ולברורים ומרטים נוספים בטלפון 057-3154010 נא לציין שם וטלפון על התשובות. כמו"כ נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו.
- אנו חוזרים ומבקשים, השולחים בכתב יד, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקלד במייל כי כך זה ייכנס בעזרה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג.

מכתבים למערכת

מדוע צריך ללמוד חיוב סיפור יציאת מצרים משבת

הרי כתוב להדיא בפסוק שצריך לספר

מה שהקשתם על מה שכתב הרמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ה' מצות עשה של תורה לספר בנסים ונפלאות שנעשו לאבותינו במצרים לבילול חמשה עשר בניסן שנאמר שמות י"ג וזכור את היום הזה אשר יצאתם מצרים כמו שנאמר שמות כ' וזכור את יום השבת וכו' דיש להקשות מה כוונת הרמב"ם בזה שכתב כמו זכור את יום השבת לקדשו, מאי אולמא האי פסוק מהאי פסוק, ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א ז"ל מתייחס מחזיקי הדת הרב יעקב ישראל מיוזנער שליט"א לזיון

נראה לתרץ בעוד אופן, דראיתי במפרשים דכתבו דכוונת הרמב"ם דכמו שזכור הנאמר אצל יום השבת פירושו וזכרו בדברים ולא די בהרהור הלב, דהרהור כבר למדנו מהפסוק שמור את יום השבת לקדשו, ה"נ זכור המבואר אצל יציאת מצרים פירושו לספר דברים ולא די בהרהור הלב.

הרה"ג מתתיהו ישראל הורוויץ שליט"א ליקוד מח"ס אצות חיים

נראה לציין עוד תירוץ שכתב בהגדה שירת הלויים בשם הגר"ח ז"ל ונראה דליפנין שאם הוא יספר את הסיפור של יציאת מצרים לבילול ט"ו בכל פרטיו, אבל לא יזכיר שהיום בליל ט"ו בניסן יצאו כלל ישראל מצרים לא יצא ידי חובתו, מכיון דיש חיוב להזכיר שהיום הוא יום היציאה, כמו מצות זכירה דקידוש שצריך להזכיר שהיום יום שבת.

הרב נפתלי עקשטיין שליט"א ירושלים

נראה לציין מה שתיירץ בספר מועדים ומונים חלק ג' סימן רמ"ג להגאון רבי משה שטרנברג שליט"א רבב"ד ירושלים דכוונת הרמב"ם שאין הפירוש במצות סיפור כמשמעה לספר לאחרים, ואם לא אחרים אצלו בטלה מצות סיפור, דהאמת דסגי נמי בינו לבין עצמו, שאפילו אין לו למי לספר, מ"מ ע"כ הסיפור הוא עיקר המצוה, ובוה דמי לשבת דע"כ דע"כ הוכיחה מצוה אף שאינו מספר לאחרים, וכן מוכיח מסה"מ ע"כ ק"י ז"ל וז"ל אין לי אלא בזמן שיש לו בן, בינו לבין אחרים מניין ת"ל ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה, רוצה לומר שהוא צוה לזכרו כמו שאמר זכור את יום השבת, הרי דמוכרת שבת ילפינן דסגי בינו לבין עצמו.

מי שמצא חמץ בפסח האם מותר להאכילו לכלב

מה שדנתם האם מותר לתת חמץ לכלבו בפסח או דילמא אסור משום דנהנה מחמץ וחמץ אסור בהנאה.

הגאון רבי יהושע העשיל פארווא שליט"א מנטשטר

מה שהקשתם בשם אחרונים על מה שכתב רש"י פסחים ה' דמותר לתת חמץ בפסח לכלב, דקשה הרי חמץ אסור בהנאה, ותרצתם בכמה אופנים, נראה לתרץ דהרי שנינו במסכת כלאים פרק ט' משנה ה' מוכרי כסות מצרים כדרכם ובלבד שלא יתכוין בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים, הרי היכא דאינו מתכוין להנאה אינו נקרא הנאה, וא"כ במאכיל לכלב ככוונת בעירו זה לא נקרא הנאה והויא רק מתעסק.

הרה"ג מרדכי קוט שליט"א בני ברק

יש לציין לדברי התורה האשם בכלל פ"ה דין ג' שכתב אחד הטעמים שאין ליתן איסורי הנאה לכלב אפילו של הפקר כיון שכלב טבעו להכיר טובה בחורה אפילו שאינו אדוניו א"כ שייך בזה איסורי הנאה, ומה שהקשתם על מה שכתב רש"י פסחים ה' ע"ב דמותר לתת חמץ לכלב ותרצתם בכמה אופנים, יש לציין דבש"ת בנין ציון סימן ק"א וכן ק"א הביא עוד ב' תרומים על קושיא זו.

מדוע אין מברכין שהחיינו על אכילת מצה

מה שהקשתם בשם הראשונים והאחרונים כיון דמצות אכילת מצה היא מצוה הבאה מומן לזמן, מדוע אין מברכין על זה ברכת שהחיינו כשאוכלים לבילול פסח, ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס ג"ס ג"ס א"י או"ד ופרדס יוסף על הגדה של פסח

נראה לציין דבספרי החדש פרדס יוסף על הגדה של פסח סימן ק"ב הבאתי מספר מבקשי תורה פסח חלק ב' ע"פ תפיסה שהגרש"ז זצ"ל היה מכריז קודם קידוש שיכונו בשעת ברכת שהחיינו על כל מצות הלילה, שהם ד' כוסות, מצה, מרור, סיפור יציאת מצרים, וכל שאר המצוות הנוהגות בליל הסדר.

האם יש איסור לאכול קרבן פסח בחצר

מה שהבאתם בשם הערוך לנר שהקשה על התוספתא שכתוב שם דמותר לאכול קרבן פסח בחצר, ותמה מדוע מותר לאכול בחצר קרבן פסח, הרי התורה כתבה בפירוש בא"כ מ"ב בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבית מן הבשר, א"כ איך מותר ומניחו בצ"ע.

הגאון רבי אליעזר יחיאל קונשטט שליט"א מראשי ישיבת קול תורה

נראה להעיר דלגבי חיוב מעשר נמי כתוב בית בתורה, ויש ראשונים דסבירא ליה דחצר נמי קובעת למעשר.

הרב ישראל משה מאטצען שליט"א בארא פארק

נראה להעיר, דבתרומם אונקלוס עה"פ בבית אחד יאכל כתב וז"ל בחבורא חדר יתאכיל, וכן הוא בתרומם יהונתן, משמע שפשוטו של מקרא דכאן פירושו חבורה, ומה שהקשה בערוך לנר דלמה באמת לא אמרין דבעינן בית ממש, נראה לתרץ דפשיטא דגם מי שאין לו בית חייב באכילת פסח, אלא דקיום האכילה תהיה בבית, ולזה מיסתבר לומר דבעינן קביעת מקום ולא בית ממש, דלא הבית מחייב וחבורה הויא ג"כ קביעות מקום.

הבה"ח מנחם גד גרונר שליט"א ישיבת פני מנחם בית שמש

נראה להעיר, דמרש"י על הפסוק בבית אחד יאכל, משמע שאפשר לאכול בחצר דכתב וז"ל בחבורה אחת, שלא יעשו הנמנין עליו שתי חבורות ויהלוקוהו, אתה אומר בחבורה אחת, או אינו אלא בבית אחד כמשמעו, וללמד שאם התחילו והיו אוכלים בחצר וירדו גשמים שלא יכנסו לבית, תלמוד לומר פסוק ה' על הבתים אשר יאכלו אותו בהם, מכאן שהאוכל אוכל בשני מקומות.

האם משה רבינו מיד כשנולד היה אדם קדוש

או דילמא אח"כ נעשה אדם גדול שעבד על עצמו

מה שהבאתם מחלוקת המפרשים האם משה רבינו נולד כאדם קדוש וגדול או דילמא דנולד במידות רעות ועבד על עצמו, והבאתם את הסיפור שזכרנו בתפארת ישראל סוף פרק ד' שמלך אחד שמע מכל אשר עשה משה איש האלהים נפלאות ותעצומות, והמלך הזה היה מכיר בצורת הפרצוף, ושלא צייר לדמבר אל משה לצייר דמות תבניתו, והיה כאשר בא אל המלך, וראה כי אין איש בעולם רע מהתואר צורת הפרצוף הזה, שהיה מראה סימני כל מדות רעות שבעולם, ויצא המלך להרוג את הצייר הזה, באומרו שמעל בשליחות המלך, ויקח המלך את הצייר השני וכו' ושאל הצייר את משה מדוע על פניך רואים את כל הדברים הרעים שבעולם, וענה להם אני נולדתי במידות רעות ועבדתי על עצמי.

הרב מרדכי גלנדואר שליט"א קרית בעלזא בית שמש

יש לציין מה שזכרנו במדרש אספה משנת י"ב ז"ל וז"ל והנה קמתם תחת אבותיכם יש לדקדק דהנה כתוב והאיש משה עניו מאוד, ובאורך גיטא כתיב והנה קמתם תחת אבותיכם תרבות אנשים חסאים ואם עניו היה משה מכל האדם, האך דיבר אליהם מתבונה דברים קשים הויא אומר קשה היה משה רבינו מטבעו, אלא שהיה שולט ביעורו לחיות עניו מכל האדם אשר על פני האדמה.

האם כששחטו את הקרבן פסח היו מברכין שהחיינו

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים כששחטו את הקרבן פסח בערב פסח האם היו מברכין ברכת שהחיינו כמו כל מצוה שבא מומן לזמן דמברכין שהחיינו או דילמא לא היו מברכין.

הרה"ג רבי אברהם יוסף פרסטר שליט"א כולל עין דחסידי בעלזא בית שמש

נראה לומר שוראי אין מברכין שהחיינו בשחטת הקרבן פסח, מטעם דשמא לא יצליח השחיטה ונמצא הברכה לבטלה כמו שמצינו שאין מברכין במצות צדקה דשמא לא יקבל העני את הצדקה, וא"כ מדוע בכלל מברכין על השחיטה ולא חיישינן שמא לא יצליח, נראה דיש לחלק דהברכה בשחיטה הוא על שציונו ה' על השחיטה ואסור לדרוס והרי הוא מקיים אותו, משא"כ מצות קרבן פסח וצדקה המצוה היא שישחט ויהיה קרבן פסח וכן שהעני יהנה מהמעוטה וזה הרי לא נעשה לכן אין לברך מספק.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א

לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com

לבידורים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560

מי שמעוניין להעטרף לאלפי המנויים נא להתקשר למערכת

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרב ישעיה פרנקל שליט"א ירושלים

לרגל שמחת היכנס בנו

הבה"ח מנחם מנדל נ"י

לבריתו של אברהם אבינו

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

ירוה נחת מכל יוצאי חלציו

ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרה"ג רבי יעקב נטע בעק שליט"א

ירושלים

ר"מ בישיבת עמק התלמוד

לעילוי נשמת זקנו

הרב יעקב נטע בן הרב יהושע ז"ל

נלב"ע י"ט שבט ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו שלוחא דרבנן

הרב חיים המרמן שליט"א

מנכ"ל בית החולים לניאדו

לרגל שמחת נשואי בנו

מורנו ברוך נ"י מבחירי ישיבת צאנו

עב"ג בת הרה"ג רבי יעקב רייך שליט"א

מנהל רוחני ישיבת צאנו בני ברק

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

ירוה נחת מכל יוצאי חלציו

ויצליח בכל אשר יפנה